

ГЛОБАЛЬНИЙ АГРОПРОДОВОЛЬЧИЙ РИНОК ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ

Семено Т.В., магістрант, Кулакова С.Ю.,

*к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка*

Наявність розвиненої світової інфраструктури агропродовольчого ринку, який являє собою складну соціальну-економічну систему товарного обміну, сприяє безперешкодному переміщенню сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства від їх виробників до споживачів, що враховує встановлення раціональних територіально-галузевих пропорцій, якнайповніше відповідає економічним інтересам розвитку агропродовольчого виробництва у країні і окремих її регіонах.

Ефективна діяльність агропродовольчого ринку є важливим резервом підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва. Тому дослідження концептуальних основ ринку, його функцій, структури та особливостей економічних відносин між учасниками надасть змогу створити базу для формування одного з елементів конкурентоспроможного ринкового середовища аграрного сектору.

Нинішній рівень глобалізації розширює ринки і свободу вибору, посилює конкурентне середовище, збільшує місткість ринку, пред'являє принципові нові вимоги до виробників продукції та компанії, що здійснюють її просування на глобальний ринок. На думку О.О. Красноручького [2], основною причиною проблем, що виникають на національних ринках сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів є недосконалість інфраструктури, яка призводить до негармонійного розподілу інтересів операторів цих ринків, що, в свою чергу, знижує ефективність функціонування сфери виробництва продукції.

На сучасному етапі глобальний агропродовольчий ринок характеризується наступними тенденціями: по-перше – це випереджаюче зростання потреб населення в продуктах харчування, порівняно з обсягами їх виробництва, а звідси й підвищення темпів приросту сукупного попиту на продовольчі товари, порівняно із темпами нарощування обсягів пропозиції. По-друге – стійкі тенденції підвищення цін на продовольчі товари. Внаслідок цього загострюється, а в окремих регіонах залишається не вирішеною, проблема фізичної та економічної доступності продуктів харчування для населення. По-третє – інтенсивний розвиток біоенергетики – галузі, яка тісно пов'язана із сільськогосподарським виробництвом, що зумовлює кардинальний перегляд, країнами-експортерами структури посівних площ в бік "паливних" культур. По-четверте – зниження рівня світових запасів продовольства, зокрема, зумовлене попередніми факторами [1].

У контексті вищезазначених тенденцій та з урахуванням глобалізаційних процесів світового господарства можемо зробити висновок, що виробництво аграрної продукції поступово втрачає свою національну ізольованість і така ситуація, в цілому, може задовольняти як виробника, так і кінцевого споживача. Перевагою для виробників є те, що, поглиблюючи спеціалізацію, вони мають змогу збільшувати обсяги виробництва, підвищувати конкурентоспроможність виробленої продукції та використовувати економію від ефекту масштабу. У свою чергу споживачі ж отримуватимуть більше продовольства за нижчими цінами. Для розвитку такого сценарію необхідною виступає умова нарощування темпів міжнародної торгівлі продовольством.

За важливий чинник формування кон'юнктури на світовому агропродовольчому ринку виступає зростання частки використання сільськогосподарської сировини у виробництві біопалива. Дана тенденція впливає на скорочення ресурсів для виробництва продовольчих товарів та підвищення світових цін на деякі культури: кукурудзу, цукрову тростину, олійні культури та пшеницю. Внаслідок цього значні обсяги продукції аграрного сектору виводяться з агропродовольчого ринку, що спричиняє

загострення проблеми світової продовольчої безпеки і стимулює виробників аграрної продукції до поглиблення спеціалізації та нарощування обсягів міжнародної торгівлі. Саме тому питання міжнародної спеціалізації, товарної й географічної диверсифікації світових та національних експортних потоків буде визначати подальші напрями досліджень, що дозволить сформувати стратегічні напрями експортоорієнтованого розвитку аграрного сектору України.

Таким чином, нині простежується тенденція до збільшення попиту на сільськогосподарську та переробну продукцію, а також сировину. Ціни мають тенденцію до зростання, що пов'язано із швидко зростаючим попитом, природно-біологічним циклом виробництва сільськогосподарської продукції, високою собівартістю її виробництва, трудомісткістю організаційно-виробничих процесів та недостатністю техніко-технологічного забезпечення. Зазначені тенденції матимуть глобальний характер, і простежуватиметься динамічне зростання експорту агропродовольчої продукції на світовому ринку, що є реакцією на зростання імпорту у відповідному сегменті ринку.

Список використаних джерел

1. Карасьова Н. А. Світовий агропродовольчий ринок: глобальні та макроекономічні тенденції / Н. А. Карасьова // Продуктивність агропромислового виробництва. економічні науки. - 2014. - Вип. 26. - С. 10-18.
2. Войчак Д. А. Структурні елементи та фактори розвитку глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку / Д. А. Войчак // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2015. – Т. 20, Вип. 1(1). – С. 31-35.